

Beszámoló az EURALVA 2008. évi szakmai összejöveteléről és vezetőségi üléséről

A rendezvények időpontja: 2008. november 10. illetve 11.

A helyszín: Madrid (Spanyolország), az IESE intézmény székhelyén.

Rendező szerv: iCmedia, az EURALVA spanyol tagszervezete.

A szakmai összejövetel hívószava: **A bizalom köreinek kiépítése** (Building circles of trust).

A mellékelt tárgysorozatból is látható, hogy a szakmai tanácskozás igen szerteágazó tartalmú és rendkívül feszített tempójú volt. A spanyol vezetőképző intézet (IESE) Madridtól kb. 30 kilométerre egy szép, ápoltságban tündökölő parkban található (1. kép), az összejövetel résztvevőit a szállodából autóbusszal hozták- vitték a helyszínre és vissza.

A tanácskozás hivatalos nyelve az angol és a spanyol volt, szinkrontolmácsolással.

1. kép

Néhány szó a szakmai rövidítések jelentéséről:

EURALVA: Az európai országok hallgatói és nézői érdekvédő szervezeteinek szövetsége.

IESE (Instituto de Estudios Superiores de la Empresa): Spanyol legfelső vezetőképző intézet.

iCmedia: a spanyol hallgatói és nézői területi/tartományi szervezetek szövetsége

A szakmai összejövetel címe: a **bizalomról** szól, ami kell, hogy legyen a **társadalom** tagjai, a rádió televízió működését szabályzó **törvényhozók** és egyéb hivatalok valamint a **nézők és hallgatók** között. Hiszen az adófizető állampolgárok ilyen vagy olyan módon: adó vagy készülékhasználati díj vagy a villanyszámla részeként, előre megfizetik a közszolgálati műsorszolgáltatók (a nem haszonelvű kereskedelmi „műsorgyártók”) működésének és a műsorszámok, információk terjesztésének költségeit. Ha a közszolgálati műsorkészítők

hirdetéseket is sugároznak, akkor a hirdetett termékek árában fizetik meg. A rendelkezésre álló pénz felhasználásának módját és mikéntjét a szabályozó hatóságok hozzák meg, törekedve a köz érdekeinek maradéktalan kielégítésére.

Minekutána **az adófizetők egyben a fogyasztók is**, a műsorkészítők célközönsége, a kör bezárul. A rendszerben, a szándékok, és törekvések olyan egyensúlyra kell, hogy jussanak, hogy a kör tagjai bízzanak egymás elkötelezettségében és jóhiszeműségében. Vagyis például a törvényhozók és szabályozó hatóságok ne politikai célokra használják a közszolgálati műsorkészítőket, hanem a társadalom szerteágazó igényeinek kielégítését tűzzék feladatul.

Az Európai Unió célkitűzése lényegében az előzők megközelítése, elérése. Ennek érdekében szakértői értekezleteket tartanak – többnyire a tagországok érintett minisztereinek részvételével – a helyzet felmérésére és ajánlások kidolgozására. Mint tudjuk jelen társadalmunkat, gyakran nevezik a tudás társadalmának, de ennek előfeltétele az ismeretek akadálytalan terjedésének megszervezése és annak biztosítása, hogy a lakosság minél nagyobb körét bevonják a haladás követésére képessé tevő tanulásba (digitális írástudás), vagyis, hogy ne csak eljusson mindenkihez az információ, de azt meg is értsék és alkalmazni is tudják, ekkor lesz belőle tudás. E célok megvalósításának is egyik eszköze a közszolgálati műsorkészítők céltudatos és következetes tevékenysége; lehetőleg ne szájbarágós tanfolyamszerű műsorokkal, hanem a műsorok folyamán – szinte észrevétlenül – alkalmazva és magyarázva növelni a hallgatók és nézők (=a közönség) tudásszintjét és befogadóképességét.

A bizalom körének rendkívül fontos eleme az **a visszacsatolás**, ami a közönségtől áramlik első sorban a műsorkészítőkhöz, de nyilvánvaló, hogy a szabályokat alkotókhöz is el kell jusson, mivel tökéletes szabályozás eleve nem létezik, de a követelmények, a súlypontok időről időre változnak, vagyis a szabályokat is állandóan módosítani kell.

Ezen **visszacsatolás** lehet **egyéni**, kinek mi nem tetszik felszólal ide-oda küldözget véleményt, kívánságot, óhajt, követelést; ki-ki vérmérséklete szerint. Ennek természetesen rendkívül **rossz a hatásfoka**, mert az egyéni véleményeket könnyen ki lehet egymással ejteni, és akkor minden megy tovább, ahogy volt. Azonban, ha a **közönség véleményalkotó** csoportokba tömörül, tagjaik bizonyos szakértelemre tesznek szert a rendszer működése vonatkozásában, a lehetséges és szükséges lépések egyeztetésével a lényegre, a legfontosabb kérdésekre összpontosíthatják véleményüket, kívánságaikat, követelményeiket. Vagyis **a pénzükért minőséget** követelhetnek. Természetesen a társadalom rétegződése okán különböző érdekvédő, -érvényesítő csoportok alakulhatnak, aminek okán egyrészt országos vagy regionális együttműködésre van szükség másrészt képzett, e kérdésekre fogékony, szakemberre a kör másik két alkotóeleménél is.

A szakmai tanácskozás egyik kiemelt témája volt a társadalom különböző rétegeire **károsan ható hirdetések visszaszorítása**. Például a **gyerekek és fiatalok** szóló műsorok között vagy közben ne legyenek olyan reklámok, amelyek a fejletlen ítélettel rendelkezők figyelmét nem kívánatos irányba terelik, ideértve a műsorszerkesztők saját előzetes műsorismertetését is. Hasonlóan fontos, hogy a szakképzetlen, vagy **alacsonyabb szinten iskolázott** nézőkkel elhitessenek valótlan állításokat, aminek kárát csak, már a hirdetés alapján megvásárolt termék használata vagy fogyasztása közben veszik észre. Legyen a szabályoknak olyan hatása, hogy a műsorkészítő szakemberei által nyilvánvalóan hiteltelen hirdetés közreadását **legyen módjuk megtagadni**, vagy úgy átalakítani, hogy ne legyen káros, illetve félrevezető.

Másik kiemelt kérdéskör volt: fontos követelmény, hogy a műsorok egy része **késztesse a közönséget gondolkodásra**, a társadalmi, gazdasági, kereskedelmi jelenségek önálló

megítélésére, ami hosszútávon mindenkinek jól felfogott érdeke. Tudja értelmezni a rázúduló információt, a szerkesztett hírek valós tartalmát, miáltal saját **életminőségét** tudja emelni.

További kiemelt téma volt az **anyanyelv használata**, védelme ápolása, különösen, ahol tartományról tartományra változik, vagy tekintettel a kisebbség anyanyelvének használatára és kultúrájának védelmére, ápolására.

Fontos elv, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatókat ne, a kereskedelmi csatornákhöz hasonló módon, pusztán csak a nézettség számai alapján, hanem a kitűzött **feladatok minőségi teljesítése** alapján ítéljék meg.

A műsorkészítők fogadókészsége a közönség véleményének fogadására és kezelésére országról országra, nagyobb országok esetében területről (tartományról) területre (tartományra) változik, például: Dániában független, csak az igazgatónak jelentő szerkesztő; Nagy Britanniában felelős szerkesztő által vezetett szerkesztőség, amely nem csak a vezető tanácsnak jelent, hanem rendszeresen **visszajelez a közönségnek** is; Spanyolországban úgynevezett ombudsman működik a műsorszolgáltatónál, aki az igazgató tanácsnak jelent.

Az Európai Uniónál működik egy u.n. EUROBAROMETER csoport, amelynek feladata általában a műsorszolgáltatók, különösen a közszolgálatiak tevékenységének figyelemmel kísérése, a jelenségek értékelése és a következtetéseknek az illetékes szervek elé terjesztése. Külön téma volt a **műszaki haladás** eredményeként megjelenő **újfajta szolgáltatások** megjelenése, fejlődése és hatása a szokványos műsorszolgáltatók tevékenységére. Itt gondolni kell az **IPTV** (műsorszolgáltatás az Interneten keresztül), valamint a **mobil készülékeken fogható** műsorok megjelenésére és terjedésére. A jelenség egyelőre szinte teljesen szabályozatlan módon formálódik, alakul. Rohamos fejlődésüket a szabályozók nem tudják követni, pedig a káros tartalmak korlátozás nélkül zúdulnak a készüléket használókra.

Új jelenség, elterjedésénél fogva egyre jelentősebb, a közönség által egy adott honlapra **feltöltött műsor**, videó vagy egyéb szerepe a műsorszolgáltatásban, a kultúra terjesztésében, néha meglehetősen káros közösségi tartalommal. Jelenleg csak utólagos, a visszajelzések alapján kifogásolt esetben van „módja”, lehetősége a honlap indítójának/üzemeltetőjének a beavatkozásra, tulajdonképpen, önszabályozás alapján. Ugyanakkor bátorítani kell a tehetségesnek, kiemelkedően érdekesnek, egyéni, sajátos látásmódot képviselőnek tevékenységét, mert esetleg kiemelkedő tehetségek tűnhetnek fel. Jelenleg csak a honlap **szerkesztőjének önszabályozása, -értéktétele** ad keretet a megjelenő „műsorok”-nak. Természetesen ezek a honlapok szívesen fogadják a kiugróan érdekes összeállításokat, bármilyen műfajból, mert nézettségük alapján kapnak hirdetéseket, mi az anyagi létüket és nyereségességüket teszi lehetővé.

A vezetőségi ülésen – amelyen a tagországok képviselői és a választott tisztségviselők vettek részt (2. kép) a szokásos napirendi pontok (beszámolók, tervek stb.) kerültek megvitatásra.

2. kép

Az elnök kérésére tájékoztatót tartottam a hazai közszolgálati műsorszolgáltatók, a szabályozások alkotói és a közönség kapcsolatának helyzetéről. Egyetlen külön említendő tény, hogy a magyar KÖZTE felvételt nyert a rendes tagok sorába.

A következő összejövetel Norvégiában, Oslóban lesz, 2009-ben.

Ezúton is köszönöm, a részvételemet lehetővé tevő SZVT-nek és a MATISZ-nak, anyagi segítségét.

Kiss József
SzVT Szaknyelvi szakosztály elnök